

Berlin

AGENCJA PRACY

- Paweł Nowak -

NIEMIECKI DLA OPIEKUNEK OSÓB STARSZYCH

POZIOM A2-B1

CZĘŚĆ 3

**DZIEŃ Z PANEM WOLFEM
i jego czarnym kotem...**

Od południa do wieczora

Autentyczne dialogi
Czas przeszły Perfekt
Aktywizacja seniora
Ćwiczenia
Filmy

Berlin

AGENCJA PRACY

**NIEMIECKI
DLA OPIEKUNEK
OSÓB STARSZYCH
CZĘŚĆ 3**

**DZIEŃ Z PANEM WOLFEM
i jego czarnym kotem...**

Od południa do wieczora

Wstęp

Seria książek „**Niemiecki dla opiekunek osób starszych**” powstała z myślą o pracy osób opiekujących się seniorami w Niemczech. Pierwsza część „**Przejmowanie obowiązków**” obejmuje zakres spraw i wydarzeń, które dotyczą naszego pierwszego dnia pobytu u nowej rodziny. Przywitamy się z seniorką, powiemy jej miłe słowa. Czym się seniorka interesuje? Jak wygląda jej dzień, jaki jest jej stan zdrowia, co lubi jeść...? Córka z pewnością będzie ciekawa, jak minęła nam podróż. Omówimy z córką nasz czas wolny, a także ustalimy, kto robi zakupy i dowiemy się, jak skorzystać z Internetu.

To przykład kilku tematów z pierwszej części książki. Podbudową do niej jest część gramatyczna. Poznaliśmy najważniejsze czasowniki i nauczyliśmy się prawidłowo je odmieniać przez osoby. Nauczyliśmy się także tworzyć zdania, pytania i przeczenia.

Z kolei w książce „**Dzień z seniorem**” omówimy całościowo dzień naszej pracy z osobą zależną. „Dzień z seniorem” dzieli się na dwie części. W pierwszej części „**Dzień z seniorem. Od poranka do południa**” omówimy przebieg pierwszej połowy dnia. W rozmowie z seniorem pani Anna dowie się o samopoczuciu seniora. Jak spędził noc? Dlaczego źle się czuje? Następnie pomoże seniorowi wykonać poranną toaletę. Z panią Nadią z Pflagedienstu omówi stan zdrowia pana Wintera. Poinformuje o przeziębieniu seniora, jego dolegliwościach wynikających z problemu ze snem oraz bólu kolana. Następnie sporządzi listę zakupową. W sklepie mięsnym przeprowadzi rozmowę ze sprzedawcą. Po zakupach zje śniadanie z podopiecznym. Za oknem pogoda zachęcała do spaceru. Przed domem spotka sąsiada pana Wintera. Okazało się, że to bardzo miły sąsiad. Chętnie skorzysta z zaproszenia i jutro przyjdzie na kawę i ciasto. Tymczasem Anna udała się z seniorem do miasta. Przejazd autobusem i zakup biletu okaże się nie tak trudny, jak na początku myślała. Pan Winter pokaże jej swoją starą szkołę, starówkę oraz wiele innych zabytków miasta.

W tej części poznamy pierwszą grupę czasowników modalnych **müssen** (musieć), **sollen** (powinno się) i **möchten** (chcieć). Czasowniki modalne to takie małe dzieci, które ciągle domagają się naszej uwagi. A to inaczej się odmieniają, a to inaczej budujemy z nimi zdania. Z drugiej strony nie można się bez nich obyć... Poznamy też konstrukcje zdań podrzędnych z przyimkami „*že*” i „*ponieważ*”. Przyjrzymy się ponownie czasownikom rozdzielnie złożonym, w szczególności czasownikom „*siadać*” i „*ubierać się*”, którymi na co dzień posługujemy się w opiece. Druga część to też moment na zajęcie się czasem przeszłym. Zaczniemy

od czasu przeszłego prostego Präteritum. Najważniejsze będzie opanowanie odmiany czasownika „*być*” i „*mieć*”. W rozdziale 7. omówimy z kolei czas przyszły. Nie jest on trudny. Najłatwiej będzie nam go budować za pomocą czasownika posiłkowego „*werden*”.

W trzeciej części „**Dzień z panem Wolfem i jego czarnym kotem. Od południa do wieczora.**” pan Wolf pomoże Annie w kuchni przy sporządzaniu sałatki. W trakcie obiadu porozmawiają o polskiej kuchni. No i ta historia ze stłuczonym talerzem... Przecież mówiła, że odniesie talerz do zlewozmywaka...! Kiedy pan Wolf pójdzie na drzemkę, zadzwoni telefon. To jego córka Elke dzwoni, aby zapytać, jak Anna spędziła dzień i czy w domu niczego nie brakuje. Po południu Anna zagra z seniorem w „Chińczyka”. W trakcie gry dowie się o rodzinie pana Wolfa, który opowie jej, jak poznał swoją żonę. Dlaczego ciocia zrobiła awanturę? No i ta historia na peronie... Po „Chińczyku” usiądą pooglądać telewizję. Program o seniorze, który zamieszkał we Włoszech w górach i zrealizował swoje marzenia, wywoła rozmowę o naszym życiu. No cóż. Anna powie panu Wolfowi, że w jej życiu prywatnym nie wszystko dobrze się ułożyło. Wieczorem pomoże panu Wolfowi przy higienie ciała. Senior będzie miał problemy z zaśnięciem. Anna przeczyta artykuł o ogrodzie.

Tego wszystkiego dowiesz się z trzeciej części „**Dzień z panem Wolfem i jego czarnym kotem. Od południa do wieczora.**”, w której poznamy kolejne dwa czasowniki modalne tj. ***können*** (*móc, umieć, potrafić*) oraz czasownik ***wollen*** (*chcieć*). Poznamy konstrukcje zdań podrzędnych z *wenn* (*jeśli*) i ze spójnikiem *ob* (*czy*). Nauczymy się tworzyć zdania z prośbami i poleceniami. Będziemy ćwiczyć czas przeszły Perfekt. Na nim skupimy uwagę przez kolejne rozdziały.

To co, zaczynamy?

Trzymam za Was kciuki - za wytrwałość i chęć nauki!

Paweł Nowak

SPIS TREŚCI

Wstęp	02
Spis treści	04
Dialog 1. Aktywizacja seniora: „Czy może mi pan pomóc w kuchni?”	05
- zajęcia aktywizujące w kuchni, przygotowanie sałatki, przybory kuchenne, - czasownik <i>können</i> (móc, umieć, potrafić), różnica w stosowaniu czasowników <i>liegen</i> (kłaść) a <i>legen</i> (leżeć)	
Dialog 2. Obiad: „Dlaczego pan tak mało zjadł?”	16
- propozycje obiadowe, rozmowa o polskiej kuchni - czas przeszły Perfekt	
Dialog 3. Rozmowa z córką przez telefon: „Co mi z życia jeszcze pozostało?”	30
- opis przebiegu dnia - czas przeszły Perfekt - zdania ze spójnikiem <i>ob</i> (czy)	
Dialog 4. Aktywizacja seniora: „Teraz ja rzucam kostką...”	45
- gra w „Chińczyka”, historia miłosna pana Wolfa, rozmowa o rodzinie - czas przeszły Perfekt - zdania z <i>wenn</i> (jeśli)	
Dialog 5. Rozmowa z sąsiadem: „To wszystko nie funkcjonowało dobrze...”	58
- rozmowa z sąsiadem o sprawach bieżących, uwagi pana Wolfa do opiekunek - tryb przypuszczający	
Dialog 6. Telewizja: „Czy podgłośnić telewizor?”	79
- programy telewizyjne, rozmowa o poglądach i zainteresowaniach - czasownik <i>wollen</i> (chcieć)	
Dialog 7. Prysznic: „Czy woda nie jest za zimna?”	92
- pomoc przy prysznicu, części ciała - zdania z prośbami i poleceniami	
Dialog 8. Przygotowanie do nocy: „Nie mogę zasnąć...”	102
- przygotowanie podopiecznego do nocy - czasowniki modalne <i>müssen</i> , <i>können</i> , <i>wollen</i> i <i>sollen</i> w czasie przeszłym	
Odpowiedzi do zadań	115
33 najważniejsze czasowniki nieregularne	144

Aktywizacja seniora.
„Czy może mi pan pomóc
w kuchni?”

Berlin
AGENCJA PRACY

Dialog 1

Aktywizacja seniora

„Dzień dobry, czy może mi pan pomóc w kuchni?”

W rozdziale tym:

- nauczysz się aktywizować podopiecznego, włączając go do prac kuchennych
- rozszerzysz słownictwo związane z pracami kuchennymi
- poznasz różnicę pomiędzy **liegen** a **legen** (leżeć, kłaść)
- nauczysz się odmieniać i stosować czasownik modalny **können** (móc, umieć, potrafić)

Anna: Können Sie mir in der Küche helfen?

Czy może mi pan pomóc w kuchni?

Wolf: Ich?

Anna: Ja, Sie!

Wolf: Ich habe Zweifel, ob ich dabei helfen kann.

Mam wątpliwość, czy będę potrafił pomóc.

Anna: Haben Sie keine Angst! Fangen wir an!

Proszę nie mieć obaw! Zabierzmy się więc do pracy.

Wolf: Wobei kann ich helfen? Przy czym mogę pomóc?

Anna: Sie können den Tisch sauber machen. Może pan wyczyścić stół.

Wischen Sie bitte den Tisch mit dem Lappen. Proszę wytrzeć ścierką stół.

Wolf: Fertig. Gotowe.

Anna: Können Sie Kartoffeln schälen? Czy może pan obrać ziemniaki?

Wir bereiten den Arbeitsplatz vor.

Hier ist der Topf mit Wasser.

Werfen Sie bitte die geschälten Kartoffeln hinein.

Przygotujemy miejsce pracy.

Tu jest garnek z wodą. Proszę wrzucać do środka obrane ziemniaki.

Und hier ist der Mülleimer für die Abfälle.

A tu jest śmietnik na odpadki.

Nehmen Sie bitte das Messer in die Hand. Aber Vorsicht!

Proszę wziąć nóż do ręki. Ale ostrożnie!

Achten Sie bitte beim Schneiden. Das Messer ist scharf.

Proszę uważać przy krojeniu. Nóż jest ostry.

Wolf: Meine letzte Betreuerin wollte keine Hilfe in der Küche.

Moja ostatnia opiekunka nie chciała pomocy w kuchni.

Anna: Warum? Dlaczego?

Wolf: Sie hatte Angst, dass ich einen Topf mit heißem Wasser ausgieße und dabei meine Hände verbrenne, oder einen Teller zerbreche..., oder mir in den Finger schneide...

Moja ostatnia opiekunka miała obawy, że wyleję garnek z gorącą wodą i poparzę ręce lub zbiję naczynie... albo skaleczę się w palec...

Anna: Die Verletzungen in der Küche sind immer möglich aber das ist kein Grund zum Herumsitzen. Skaleczenie w kuchni zawsze jest możliwe, ale to nie powód do beczynnego siedzenia.

Wolf: Außerdem... Poza tym...

Anna: Außerdem, was...? Poza tym, co...?

Wolf: Ich hatte das Gefühl, dass ich sie in der Küche gestört habe.

Miałem poczucie, że przeszkadzałem jej w kuchni.

Anna: Wirklich? Naprawdę?

Wolf: Sie hat ständig zu mir mit einer belehrenden Stimme gesprochen: „Du solltest dir fünfzigmal vorher überlegen, was du machst!“ Sie sagte mir auch: „Wenn ich Sie mit dem Messer sehe, dann fühle ich, dass irgendwas Schlimmes in der Luft liegt.“ Und dann schüttelte sie verwirrend den Kopf resigniert.

Mówiła do mnie ciągle pouczającym tonem: „Powinieneś zastanowić się 50 razy, co robisz.“ Mówiła mi także: „Kiedy widzę pana z nożem, wówczas czuję, że coś niedobrego wisi w powietrzu.“ A następnie zrezygnowana kręciła głową.

Anna: Ihre Worte haben mein Herz berührt. Ich kann verstehen, wie Sie sich gefühlt haben. Nach solch herablassenden Worten wäre ich auch nicht gut gelaunt und bereit zur Hilfe. Pana słowa wzruszyły moje serce. Mogę zrozumieć, jak się pan czuł. Po tak wyniosłych słowach nie byłabym również w dobrym humorze i chętna do pomocy.

Wolf: Ich habe mich wie ein kleines Kind gefühlt, das viel Kritik einstecken muss. Ja... in ihren Augen lag ein ständiger Schatten von Misstrauen und Verdacht. Czułem się jak małe dziecko, które musi przyjąć wiele krytyki. Tak... w jej oczach był stale cień braku zaufania i podejrzliwości.

Anna: Was soll ich sagen? Die Menschen sind verschieden...

Co mam powiedzieć? Ludzie są różni...

Wolf: Anna, kannst du das Radio einschalten? Anno, możesz włączyć radio?

Anna: Das Radio läuft schon. Radio jest włączone.

Wolf: Kannst du das Radio lauter machen? Czy możesz podgłośnić radio?

Das ist meine Gewohnheit, täglich Radio zu hören.

Słuchanie codziennie radia należy do mojego zwyczaju.

Jetzt läuft schöne Musik. Teraz leci ładna muzyka.

Anna: Was hören Sie gerne im Radio? Co lubi pan słuchać w radiu?

Wolf: Was mich angeht, ich höre gerne klassische Musik oder Nachrichten aus der lokalen Umgebung. Jeśli chodzi o mnie, to lubię słuchać klasyczną muzykę lub wiadomości z regionu.

Und du, Anna? Hörst du Radio zu Hause?

A ty, Anno? Słuchasz radia w domu?

Anna: Ich höre Radio vor allem im Auto. Zu Hause mag ich lieber fernsehen. Słucham radia przede wszystkim w samochodzie.

W domu chętniej oglądam telewizję.

Wolf: Ist das genug? Czy to wystarczy?

Anna: Es reicht! Wystarczy!

Hier ist ein Küchenbrett. Schneiden Sie bitte die Gurken.

Tutaj jest deska do krojenia. Proszę pokroić ogórki.

Wolf: Meine Frau wollte immer allein die Mahlzeiten vorbereiten.

Deswegen konnte ich nur das einfache Essen zubereiten oder das fertige Essen aufwärmen. Moja żona chciała zawsze sama przygotowywać posiłki. Przez to potrafię przygotowywać tylko proste posiłki lub podgrzać gotowe jedzenie.

Anna: Macht Ihnen das gemeinsame Kochen Spaß?

Czy sprawia panu przyjemność wspólne gotowanie?

Wolf: Ja, es ist besser, zusammen Zeit zu verbringen statt alleine vor dem Fernseher zu sitzen. Tak, lepiej spędzać czas razem, zamiast samemu siedzieć przed telewizorem.

Anna: Das stimmt. To się zgadza.

Ich möchte eine Dose Mais öffnen.

Chciałabym otworzyć puszkę kukurydzy.

Wissen Sie, wo der Dosenöffner ist?

Czy wie pan, gdzie jest otwieracz do puszek?

Wolf: In der linken Schublade. W lewej szufladzie.

Anna: Ah ja, ich habe ihn gefunden.

A tak, znalazłam go.

Schälen Sie bitte die Eier.

Proszę obrać jajka.

Wir können jetzt alle Zutaten in eine Schüssel hinwerfen. Możemy wrzucić teraz wszystkie składniki do miski.

Mischen Sie bitte den Salat.

Proszę pomieszać sałatkę.

Wir fügen noch etwas Salz hinzu... und das wäre alles!

Dodamy jeszcze trochę soli... i to by było wszystko!

Wolf: Die Zubereitung des Salates ist ein bloßes Kinderspiel!

Przygotowanie sałatki jest dziecinnie proste!

Anna: Sicher! Nächstes Mal überrede ich Sie auf einen Krabbensalat.

Pewnie! Następnym razem namówię pana na sałatkę z krabów.

Wolf: Einen Krabbensalat? Anna, du verlangst zu viel von mir!

Sałatkę z krabów? Anno, za dużo ode mnie wymagasz!

Zwroty do zapamiętania:

Können Sie mir in der Küche helfen? Czy może mi pan pomóc w kuchni?

den Tisch mit dem Lappen wischen - wytrzeć ścierką stół

Kartoffeln schälen/pellen - obierać ziemniaki

der Mülleimer - śmietnik

das Radio einschalten - włączyć radio

die Gurke in Scheiben schneiden - pokroić ogórka w plasterki

die Gewohnheit haben - mieć przyzwyczajenie

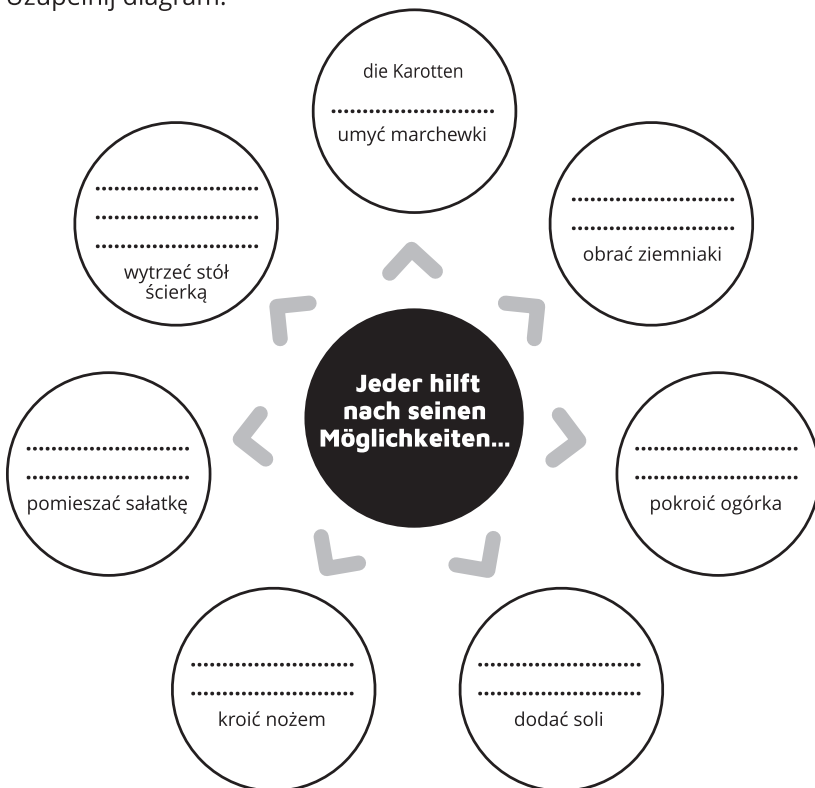
die Mahlzeit zubereiten - przygotowywać posiłek

Das macht mir Spaß. To sprawia mi przyjemność.
die Maisdose öffnen - otworzyć puszkę kukurydzy
die Zutaten geben - dodać składniki
Salz hinzufügen - dodać soli
mit einem Messer schneiden - kroić nożem
Ich überrede Sie auf einen Krabbensalat.
 Namówię pana/panią na sałatkę z krabów.
Das wäre alles! To by było wszystko!

Z Zadanie 1.

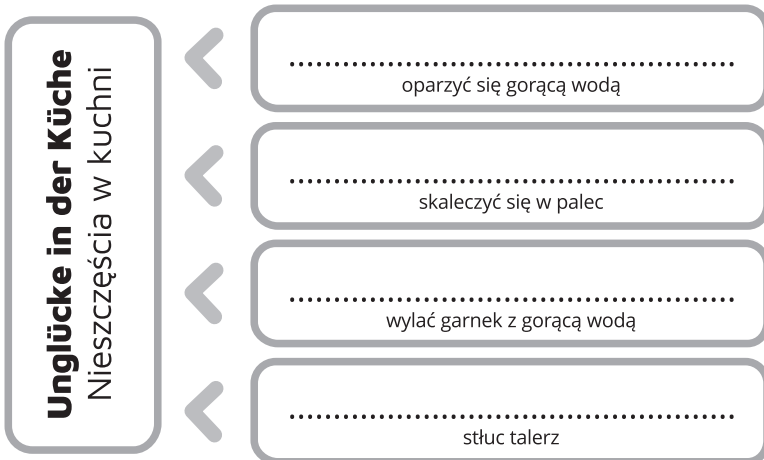
Jeder hilft nach seinen Möglichkeiten
 – każdy pomaga wedle swoich
 możliwości.
 W czym może pomóc osoba
 podopieczna w kuchni?
 Uzupełnij diagram.

Z Zadanie 2.

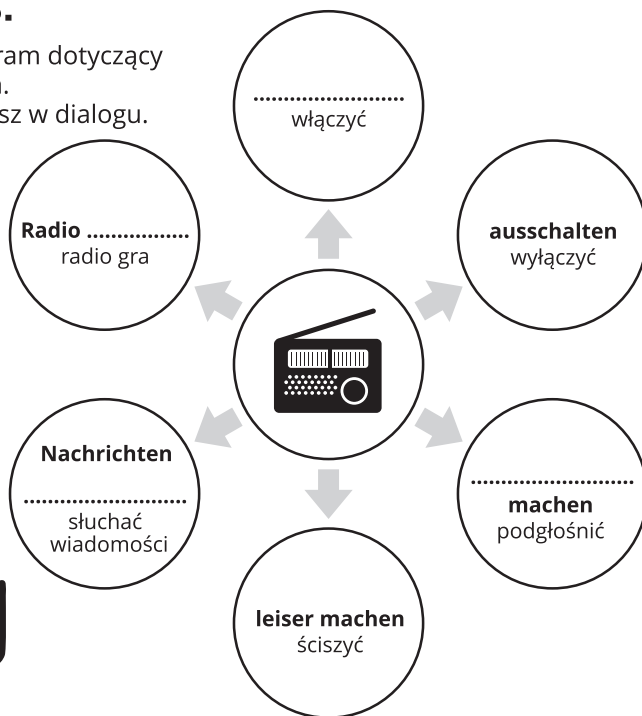
Jakie „nieszczęścia” mogą wydarzyć się w kuchni podczas przygotowywania posiłków? Uzupełnij diagram.

Z Zadanie 3.

Uzupełnij diagram dotyczący używania radia. Słowa znajdziesz w dialogu.

das Radio

Z Zadanie 4.

Dokończ zwroty. Czasowniki i słowa znajdziesz w dialogu.

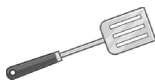
die Mahlzeit ..... przygotowywać posiłek	➤	Die Dose ..... otworzyć puszkę	➤	Die Eier ..... obierać jajka	➤	das einfache Essen ..... przyrządzić proste jedzenie
Wir ..... noch Salz ..... dodajmy jeszcze soli	➤	die Zeit zusammen ..... spędzać razem czas	➤	Salat ..... pomieszać sałatkę	➤	das Essen ..... podgrzać jedzenie
vor dem Fernseher ..... siedzieć przed telewizorem	➤	Das .....! to by było wszystko!				

Z Zadanie 5.

Połącz rysunki z nazwami przedmiotów/sprzętów kuchennych.

W razie potrzeby skorzystaj ze słownika, np. internetowego **pons.pl**

der Bug, der Wasserkocher, das Küchenbrett, die Küchenrolle, die Mikrowelle, der Müllbeutel 60 Liter, der Teller, der Löffel, das Messer, die Reibe, das Küchenpapier, der Becher, der Fleischhammer, die Pfanne, der Topf, die Gabel, der Wasserkocher

1. .... 2. .... 3. .... 4. .... 5. ....

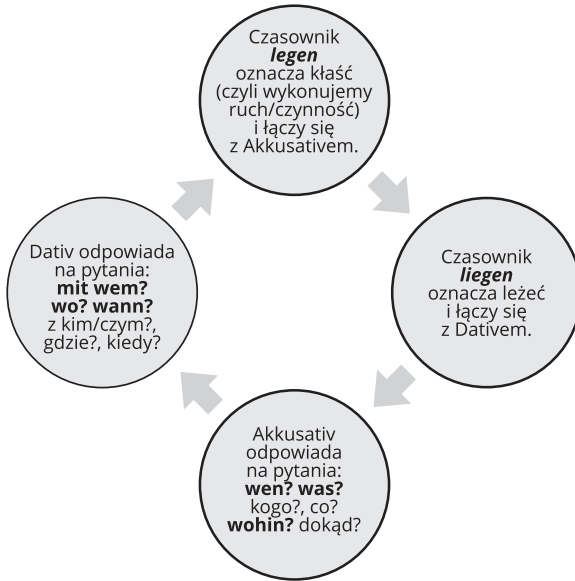
6. .... 7. .... 8. .... 9. .... 10. ....

11. .... 12. .... 13. .... 14. .... 15. ....

Różnica w stosowaniu czasowników: *liegen* - leżeć oraz *legen* - kłaść.

Przykład:

Der Topf **liegt** auf dem Herd. Garnek leży na kuchence.

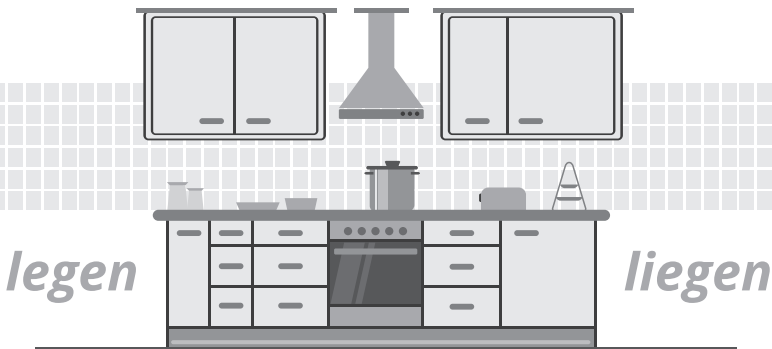
Ich **lege** den Topf auf den Herd. Kładę garnek na kuchenkę.

Z Zadanie 6.

Opisz położenie przedmiotów lub gdzie je kładziesz/chowasz.

Przetłumacz w tabelce zdania z polskiego na niemiecki lub odwrotnie.

Wyjaśnij, dlaczego zastosowałaś czasownik **legen** lub **liegen** oraz dlaczego w ten sposób odmieniałaś rodzajnik.

Po polsku
zdanie brzmi:

Po niemiecku
zdanie brzmi:

Wyjaśnienie:

Kładę talerz na blat
kuchenny.

Ich ..... den Teller
auf .....
Küchenplatte.

Wykonuję ruch - kładę
talerz, stąd używam
czasownika **legen**
a ruch/czynność łączy się
z Akkusativem.
Stąd rodzajnik **die**
przed Küchenplatte,
bo blat kuchenny jest
rodzaju żeńskiego.

Talerz *leży* na blacie
kuchennym.

Der Teller .....
auf .....
Küchenplatte.

.....
.....
.....

Kładę brudne naczynia
do zmywarki.

Ich .....
schmutzige Geschirre in
..... Spülmaschine.

.....
.....
.....

Brudne naczynia *leżą*
w zmywarce.

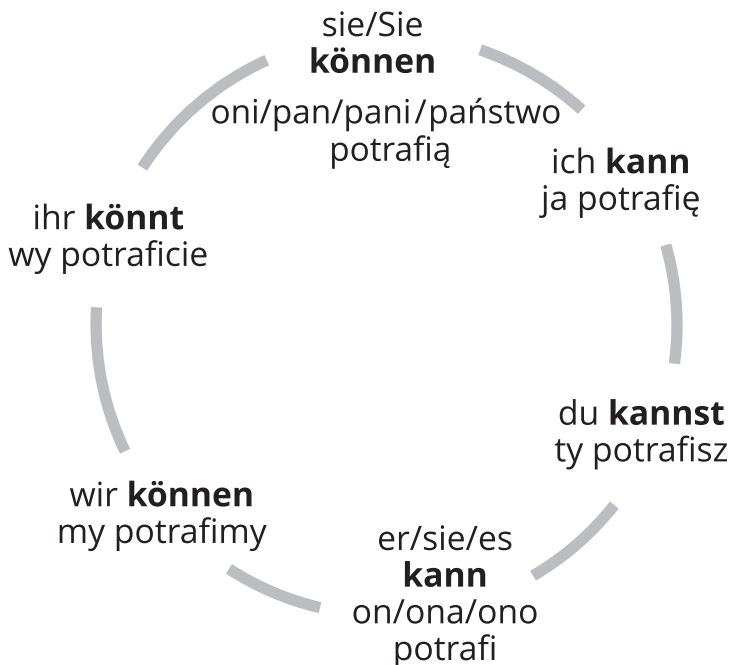
Die schmutzigen Geschirre
.....
in ..... Spülmaschine.

.....
.....
.....

G Gramatyka:

Odmiana czasownika modalnego *können* - *móc, umieć, potrafić*

Czasownik ten jest jednym z częściej używanych z racji tego, że zawiera aż trzy znaczenia. Postarajmy się go przyswoić, a zdecydowanie łatwiej będzie nam komunikować się w języku niemieckim.

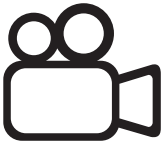

Z Zadanie 7.

Wstaw odmieniony czasownik *können* (móc, umieć, potrafić)

1. **Frau Lucas** ..... **sich noch selbst zu Hause bewegen.**
Pani Lucas potrafi się jeszcze samodzielnie poruszać w domu.
2. **Ihr** ..... **mit ihr darüber nicht sprechen.**
Nie możecie z nią o tym rozmawiać.
3. **Die Seniorin** ..... **sehr nervös sein.**
Seniorka może być bardzo nerwowa.
4. **Der Pflegedienst** ..... **nicht drei Mal täglich kommen, um Insulin zu spritzen.**
Służba medyczna nie może 3 razy dziennie przyjeżdżać, aby dać zastrzyk insuliny.
5. **Frau Büllles!** ..... **Sie noch Butter kaufen?**
Pani Büllles! Czy może pani kupić jeszcze masło?

6. **Das Geld** ..... **nicht ausreichen.** Pieniądzy może nie starczyć.
7. .... **du mir in der Küche helfen?**
 Czy możesz mi pomóc w kuchni?
8. **Der Patient ist selbstbewusst und** ..... **selber sagen, was er denkt.**
 Pacjent jest świadomy swoich potrzeb i potrafi sam powiedzieć, co myśli.
9. **Frau Schmidt** ..... **selbst zur Toilette gehen, so dass ich nicht in der Nacht aufstehen muss.**
 Pani Schmidt potrafi sama pójść do toalety, przez co nie muszę wstawać w nocy.
10. .... **du die Hände nach der Toilette waschen?**
 Czy możesz umyć ręce po toalecie?

Film.

Na YouTube, na kanale **Berlin Opieka** obejrzyj film pt. „Śniadanie”

Jakie czynności wykonuje pan Wolf a jakie opiekunka?
 Uzupełnij diagram.

